

ҚИШЛОҚ ХАЖИКАТИ

1988 йил 24 март
ПАЙШАНБА
№ 68 (4.264).

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг газетаси

1974 йил 1 январдан буён нашр этилади

Душанбадан ташқари ҳар куни чиқади

Баҳоси 4 тийин.

ИНСОН УЧУН, ИНСОН БАХТ-САОДАТИ УЧУН

Колхозчиларнинг Бутуниттифок IV съезди

Партия раҳбарлигида амалга оширилаётган қайта қуриш халқ фаровонлигига, ҳар бир совет кишининг фаровонлигига қаратилган. Мана шу буюк мақсадга эришишда мамлакат деҳқонларининг, агрономларнинг, меҳнатчиларининг роли айниқса масъулиятлидир.

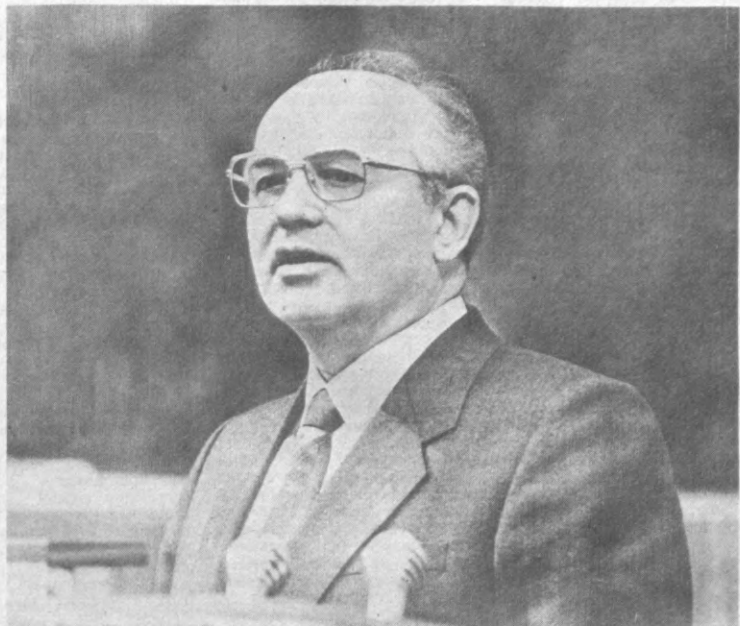
Колхоз социалистик системанинг ажралмас таркибий қисми. Қишлоқ меҳнатчилари кооперация тўғрисидаги Ленин ғояларини ҳозирги босқичда амалга ошира бориб, ишчи қатъий авж олдиришни, жамиятимизнинг сифат жиҳатидан янги ҳолатига эришишга ўзлари қўшадиган ҳиссани анча оширишни мақсад қилиб қўймоқдалар.

Совет деҳқонларининг мухтор вакиллари — колхозчилар Бутуниттифок тўртинчи съездининг делегатлари ана шундай кайфият билан Москвада тўпландилар. Партиянинг жадаллаштириш, қайта қуриш ва демократиялаш йўлини бутун халқ тўла қўллаб-қувватлади ва қизғин маъқуллади, дейишди улар қатъий билан, КПСС аграр сиектини ўтказиш, қишлоқда катта ўзгаришларни амалга ошириш учун эър ғайрат билан курашишга азму қарор берганликларининг сабаби мана шундир.

Кремлдаги Съездлар саройи. Эрталаб соат 10. Съезд делегатлари ва меҳмонлари М. С. Горбачев, В. И. Воронков, А. А. Громико, Е. К. Лигачев, В. П. Никонов, Н. И. Рижков, Н. Н. Слюньков, М. С.

Кемль, Съездлар саройи. 1988 йил 23 март. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари М. С. Горбачев Бутуниттифок IV съездида нутқ сўзламоқда. (ТАСС—ЎзТАГ телефотоси).

нади. Унинг ҳайъатида КПСС ва Совет давлатининг раҳбарлари, колхоз тузумининг ветеранлари, ишлаб чиқариш илгорлари, фан ва маданият арбоблари, министриликлар ва идораларнинг раҳбарлари, партия, совет ва жамоат ташкилотларининг вакиллари бор.

Съездга йигирма икки мамлакат кооперативлари, деҳқонлар иттифоқлари ва уюшмаларининг делегатлари келган. Совет колхозчи деҳқонларининг вакиллари чет эллик меҳмонларни самимий табриклади.

Съезднинг раҳбар органлари сайланади. Делегатлар кун тартибни бир овоздан тасдиқладилар.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари М. С. Горбачевга сўз берилади.

М. С. Горбачев нутқи эътибор билан тингланди ва давомли қарсанлар билан бир неча бор бўлиниб турди.

Иттифок колхозлар кенгашининг раиси, Москва об-ласте Ленин районидаги Владимир Ильяч номи колхоз раиси, икки марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони И. И. Кулар хўжалик юртиш ва бошқаруви демократизацияни янги шароитда колхозларни социал-иқтисодий ривожлантириш жадаллаштириш ҳақида, СССРда кооперация тўғрисида қонун лойиҳаси ҳамда колхознинг намунавий Уставига ўзгаришлар тўғрисида доклад қилди.

Съезд 24 марта ўз ишнини давом эттирди.

Соломенцев В. М., Чебриков В. Ш., Чербыцкий А. Н., Яковлев П. Н., Демичев В. И., Долгих Г. П., Разумовский О. Ф., Соловьев Н. В., Талин Д. Т., Язов О. Д., Бакулов А. П., Бирюкова А. И., Лукьянов В. А., Медведев ўртоқлари қарсанлар илан кутиб олдилар.

Иттифок колхозлар кенгашининг тошйирғига мувофиқ Қозғоғистон ССР Тошкент вилояти Панфилов районидagi «Октябрь 40 йиллиги» колхозининг раиси, икки марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Н. Н. Головацкий съездини очди.

Съездимиз, — деди у, — совет деҳқонлари ҳаётидаги

шоғли воқеадир. Делегатларнинг ҳар бири пойтахтга ўз ишлари ва муаммолари ҳақида сўзлаб бериш, тажриба алмашиш, фикрлашиб олиш истаги билан келганига ишончим комил. Энг муҳими аса, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштирилиш кўпайтириш, совет халқи фаровонлигини оши-

риш учун бундан буён қандай ишлашимиз ва яшашимиз лозимлигини коллектив равишда белгилаб олишимиз керак.

Биз яшаётган вақтнинг ўзи, — қайта қуриш даври, КПСС Марказий Комитети 1985 йил апрель пленуми, партия XXVII съезди бошлаб берган мамлакат-

мизда туб иқтисодий ва социал ўзгаришлар даври биздан ана шундай жиддий, рўй-рост гаплашиб олишни талаб этмоқда.

Деҳқонлар янги шароитда ўзларини ерининг ҳақиқий хўжайини, унда юз берадиган ҳар нарсга учун жавобгар кишилар деб яхшироқ англай бошладилар.

Нотиқ белгиланган нормага мувофиқ съездга 4374 делегат сайланганлиги, 4319 делегат етиб келганлигини, уларни сабабларга кўра 55 киши келмаганлигини маълум қилди.

Колхозчиларнинг Бутуниттифок тўртинчи съезди очил деб эълон қилинди. Съезд президиуми сайла-

КООПЕРАЦИЯ ИМКОНИЯТЛАРИ ҚАЙТА ҚУРИШ ИШИГА ХИЗМАТ ҚИЛСИН

КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. ГОРБАЧЕВнинг

1988 йил 23 мартда колхозчиларнинг

Бутуниттифок IV съездида сўзлаган нутқи

I.

Азиз ўртоқлар! КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Совети номидан сизларни — колхозчилар Бутуниттифок IV съездининг делегатлари ва меҳмонларини сиздиқилдан, қизғин табриклашга икзолат бераёйсизлар.

Бугун бу залда совет деҳқонлари ҳамма авлодларининг намоёндалари йиғилишган. Сизлар орқали биз улуг Ватанимизнинг барча қишлоқ меҳнаткашларини табриқлаймиз, ўртоқлар.

Мамлакатимизнинг ютуқлари ва галабалари совет қишлоғининг турмушдан ажралмасдир. Ватан сизларнинг олижаноб меҳнатингизни, халқ бахт-саодати йўлидаги ишларингизни юксак қадрлайди.

Съезд ишига бутун жамиятимизнинг диққат-этибори қаратилганлиги шубҳасиз. Бунинг сабаби ҳам равшан, чунки гап мамлакат турмушининг энг муҳим масалалари ҳақида — кооперация тўғрисида, колхозлар ҳақида, экономиканинг социалистик жамият энг муҳим асосларидан бирини ташкил этувчи бугун аграр сектори тўғрисида боради. Қайта қуриш ҳақида ҳам гап бўлади, албатта, қайта қуришнинг умумхалқ аҳамиятини ҳаммаиз яхши тушуниб турибмиз.

Ҳозир, революцион ўзгаришлар турмуш ва фаолиятнинг ҳамма соҳаларини қамраб олган бир пайтда бизнинг олдимизда совет жамияти тараққиётидаги шу масъулият босқичини муаммолари ва қийинчиликлари кўндаланг бўлиб турибди. Улар

чуқур назари таҳлил этишни ва фикр-мулоҳаза юритишни, ҳозир замонамизда мувофиқ сиектини ишлаб чиқишни ва, албатта, шу сатни амалга ошириш бора сиздаги тегишл амалий ҳара катларни ҳам талаб қилади.

Биз ҳам худди шундай қилаёмиз. Партия XXVII съезди, Марказий Комитет пленумлари, (сентябрь 70 йиллигининг байри қилиниши) — мана шуларнинг ҳаммаи қайта қуриш биллиб олиш ва ривожлантириш босқичларидир. Бизнинг, ушбу съездининг энг муҳим вазифаси ҳам социализм имкониятларини тушунишни амалда янада чуқураштиришдан одамлар турмушини яхшилаш, уларнинг қобилиятларини ривожлантириш учун бу имкониятларда фойдаланишдан иборат.

Биз уч йилдан буён янгиликни излаш, янгилаш қолган кўпгина асавуруларни бартараф этиш кенг миқёсда тажрибалар ва ижтимоий кашфиётлар соҳасида сабот ишлар ишлаб келяёмиз. Ҳозир биз қайта қуриш жўшқин ривожланиб-бурувчи зиддиятли жараён эканини, унда объектив ва субъектив омиллар ҳамма ҳодисалар бир-бирига таъсир этиб турганини тобора кўпроқ тушуна бошладик.

Боз устига, ўзгаришлар мамлакатимизга технаткашларнинг тобора кенг қатламларини ўз ичига олган саяний, маъмур омиллар ва ҳодисаларнинг рўи узлуқсиз ортиб бормоқда. Ҳар бир жоиз бўлса, қайта қуришнинг диалектикаси ана шундай иборат. Мана шу диалектика аса бизнинг зимамизга янгилашнинг инсоний куч-

гайратини тобора кўпроқ ошириш ва ҳаракатга келтириш, ишчанлик кайфиятини сақлаб қолиш, қийинчиликлар олдида чекинмаслик, дадиллигини, руҳ бардамлигини тарқатмаслик мажбуриятини юклайди. Ана шундагина ҳамма ишлар юришиб бораверади, ҳамма ишлар кўнглимиздагидек бўлиб чиқаверади.

Қайта қуриш жамиятнинг янги сифат ҳолати сари ривожлантиришнинг инсон фаолияти ва ташаббускорлигини кўф урдириб юборадиган амалдаги ҳаракатлантирувчи кучи бўлиб қолиши керак. Биз ҳозир қилаётган ҳамма ишлар ҳар бир ишшга, унинг жамин қобилиятлари, истеъдодлари ва иқтидорларини намойён этиш учун, иқтисодий хиротчилик ва омиликорлик учун имконият очиб беради.

Қайта қуриш даври — ҳар бир киши жамиятда муносибрин олиши, жамият турмуви ва фаолиятининг барча оҳаларида ўзини кўрсатиши мумкин бўлган давр. Шу бисдан ҳам биз қайта қуриш даврини одатдан ташқари давр, деб баҳолашга ҳақимиз. Қайта қуриш жамиятимизнинг олис ўн йилларда бўладиган қиёфасини шакллантириб, қарор титиради, уни фарзандларини ва набираларини кўзи ўнда XX аср охиридагина эмс. XXI аср бошларида ҳа қандай намоён бўлиши белгиланмайди. Қайта қуриш туб социал ўзгаришларнинг шундай бир жараёндир, унда инсоннинг тақдир унинг ўз қўлида бўлади. Мана шу келажакнинг қандай бўлиши, тақдирини қандай қарор топиши айни ўнйизга бевосита тарзда белгил бўлади.

Хўш, нималар қилишга муваффақ бўлинд. Марказий Комитетнинг апрель пленуми ва КПСС XXVII съезди ишлаб чиққан партия йўли қандай рўбга чиқарилмоқда? Мамлакат ва одамларнинг турмуши қандай ўзгариши?

Марказий Комитет Бутуниттифок XIX партия конференциясида қайта қуриш қандай бораётганини батафсил таҳлил этиб беради. Аммо биз уч йил мобайнида беҳуда ишламаганимизни ҳозирнинг ўзидаёқ айтиш мумкин.

Йўлнинг бошида тасаввур этганимиздан кўра қийинчиликлар кўпроқ бўлиб чиққанини таъкидлаб ўтмоқчиман. Муаммолар ҳаддан ташқари кўп тўпланиб қолган эди, улар ҳаддан ташқари узок вақтдан буён ҳал этилмай ётган эди. Деҳқонча қилиб айтганда, даладаримизни беғона ўт, бюрократизм ва хўжасизлик, социал лоқайдлик ва масъулиятсизлик тиканлар билан қоплатиб қолган эди. Уларни бир марта ўтқот қилиш билангина йўқотиб бўлмайди. Қайта қуриш эканатан соғлом уруғлар униб-ўсиши учун социалистик даламизни обдон соғломлаштиришимиз керак.

Бизнинг ҳозирги қийинчиликларимиз шу билан боғланганки, биз кундалик турмушининг тўпланиб қолган жуда кўп жорий масалаларини ҳал этишимиз ва айни пайтда вазиятнинг атрофича таҳлил этиш асосида ишларни келгусида қатъий яхшилашнинг энг самарали йўлларини қидиришимиз лозим.

Биз айни шундай иш тутаямиз. Социал соҳанинг моддий базисини жадал ривожлантириш сари бунлиш бошланди, маориф, соғлиқни

сақлашни қайта қуриш юзасидан аниқ-равшан қарорлар қабул этилди. Биз биринчи галдаги энг зарур муаммоларни — уй-жой, озик-овқат, аҳолини моллар ва хизматлар билан таъминлаш муаммоларини ҳал этишга киришдик.

Шу билан айни бир вақтда жамиятимиз турмушининг барча соҳаларини сифат жиҳатдан янгилаш мақсадини кўзлайдиган стратегик ҳаракатларга ўзаро боғлиқ чора-тадбирлар системаси ишлаб чиқилиб, изчиллик билан амалга оширилмоқда. Фантехника тараққиётининг энг устуни соҳаларидаги иш авж олдириб юборилди, халқ хўжалигинда чуқур структуравий ўзгаришлар амалга оширилмоқда.

Кенг миқёсда ўзгаришлар асосини амалга оширишдаги асосий вазифаси — туб иқтисодий ислохот турмушга кириб бормоқда.

Партия ижтимоий-сиесий турмушини ҳар томонлама демократизация қайта қуришнинг марказий вазифаси деб, социализмни янгилашнинг ҳал қилувчи шарти деб биллиб, шу йўлни қатъий билан ўтказмоқда.

Умуман, ўртоқлар, энди биз ижтимоий турмушнинг барча соҳаларини сифат жиҳатдан чуқур ўзгариш программасига эга бўлибгина қолмай, бу ўзгаришларни кенг жабага бўйлаб амалга ошира бошладик.

Давлат норхонаси тўғрисидаги қонуннинг кучга кирилиши меҳнат коллективларининг турмушини активлаштирди. Худди биз кутганимиздек, шу қонунни амалга ошириш давомида бир талай муаммо ва қийинчиликлар келиб чиқмоқда. Бироқ бу қийинчиликларни бартараф

қилишда меҳнаткашларнинг ўзлари иштирок этаётганликларини диққатга сазовордир. Ишчилар, деҳқонлар, зиёлилар ўз ҳуқуқларини тобора дадил қўлга олмоқдалар, ишлаб чиқариш ҳақида, социал ишлар тўғрисида омиликорлик билан ғамхўрлик қилмоқдалар. Бу аса ишонч ва умид бахш этади.

Биз келгусида ҳам хўжалик юртишнинг янги принципларини янгилашимиз керак. СССРда кооперация тўғрисидаги қонун лойиҳаси каби муҳим ҳужжатга ҳам шу принциплар асос қилиб олинди. Аслида, ўртоқлар, бу қонун ғояларини рўбга чиқариш кооператив ҳаракатини асос, бутун совет жамиятини ҳам ривожлантиришда сифат жиҳатдан янги босқич бошланганини билдиради.

Қайта қуриш мақсадларига эришиш анчагина вақт ва куч-ғайрат талаб қилади, албатта. Аммо ҳозирнинг ўзидаёқ партия билан халқ жамиятдаги кризисоиди тенденцияларини асосан ўзгаришларга муваффақ бўлдилар, уни чуқур революцион ўзгаришлар йўлига бўриб юбора олдилар, деб ҳулоса чиқариш тўғри бўлади. Бу аса ўтган уч йилнинг асосий сиесий якунидир.

Биз шундай ҳулосага келар эканмиз, келгусидаги қийинчиликлар, қайта қуриш жараёнининг зиддиятчилиги, қолаверса, қайта қуриш йўлидаги тўсқинчиликлар хусусида хом халёга берилмаймиз, истакни ҳақиқат қилиб кўрсатишга уринмаймиз.

Агар жамиятимиздаги ҳозирги вазиятни таърифламакчи бўлсак, мен меҳнаткашлар, мамлакатнинг бутун аҳолиси орасида қайта қу-

ришни қатъий ва изчиллик билан олиб бориш, қийинчиликлардан чекинмаслик, революциончасига ишлаш кайфияти устулигини ҳеч иккиламай кўрсатган бўлур эдим. Турмушимизнинг асосий масаласи: биз ўзимиз бошлаган катта ишни уddaлай оламизми? — деган масаланинг жавобини ҳам мана шундан топса бўлади. Ўтган уч йилнинг якунилари: ҳа, уddалай оламиз, деб жавоб қайтариш имконини беради. Халқнинг мададкорлиги, меҳнаткашлар қайта қуриш мақсадлари ва вазифалари теварагида тобора маҳкам жипслашганликлари бунинг гаровидир.

Кейинги вақтларда биз тарихимизга, унинг қаҳрамонона ва фожиали саҳифаларига тез-тез мурожаат этдик. Энг муҳим тарихий сабоқлар орасида бош сабоқ бор. Биз ўзимизнинг барча муваффақиятларимизга, энг буюк галабаларимизга халқнинг социал ижодкорлиги учун уфқ кенгайган пайтларда эришганимиз. Одамларнинг энг зарур манфаатлари индор қилинган, миллионларнинг социал ташаббуси аса маъмурий кўрсатмалар гирдобига ташлаб қўйилган, расмий йўл-йўриқлар ва чеклашлар чалакзорли билан ўраб ташланган пайтларда аса, аксинча, энг катта муваффақиятсизликларга дуч келганимиз.

Қайта қуришнинг принципал янгиликлари ўзига социалистик демократияни чуқураштириш, экономикани хўжалик ҳисоби асосида қайта соолаш ёки кооператив негизларни ривожлантиришнинг ўзига аввало инсон активлигини ҳар томонлама қўлф урдиришдан, ижодкор-

лик ва маҳоратни юксалтиришдан, ҳар бир гражданин жамият ишларини идора қилиш жалб этишдан иборат. Партиянинг сиесати ва унинг ташкилотчилик фаолияти, у қабул этган ҳамма қарорлар, қайта қуришга оид барча қонун актлари мана шунга қаратилган. Сизлар ўз съездинизда муҳокама қилишингиз лозим бўлган кооперация тўғрисидаги қонун лойиҳаси ҳам мана шунга қаратилган.

II.

Ўртоқлар! Совет кишиларининг ҳозирги авлоди зимамизга беишқор масъулиятли ва жууда мураккаб вазифалар тушди. Зотан биз шу вазифаларнинг моҳиятини чуқурроқ англаганимиз саяин, қайта қуриш кенг қулоқ ётган саяин социализм бинокорларини ҳамма авлодларининг тақрибасини яхшироқ идорк этиш аҳтиёжи шу қадар кўчи-роқ сезилмоқда. Маълум ҳақиқатларни тақдорлаш учун эмас, балки революцион янгилашнинг маркс-ленинча методологикси ва диалектикасини ағаллаш, уларни ҳозирги вазифаларини ҳал этишда иқтисодий қўлла-ниш учун бу тақрибани идорк этмоқ керак.

Ленин асарларини қайтадан ва янгича эҳди билан ўқиб чиқиш, янги жамият бунёд этиш йўлида унинг фикрлари теранлигини фаҳмлаб олиш аҳтиёжи шу қадар ўткирроқ сезилмоқда. Биз Лениннинг энг аjoyиб кашфиётларидан бири — социалистик кооперация тўғрисидаги таълимотга қайтадан мурожаат этганимизда, айни шундай иш тутамиз.

(Давоми 2-бетда).

турларининг
сурсларини
маминотга жалб
шарт-шароитлар
ўпгина област-
республикалар
етиштиришни
қўлайтирди-
казлаштирилган
маҳсулот етқа-
ҳам муваффа-
ламоқдалар ва
ўз регионлари
аъминотини се-
ишда яхшила-

наш хизмат кўллаган йўқ. Пушарал Ре-монд қилиш, шим тақ-тириш имкониятини че-калаган. Б-а етатликти инвизидларга айланиб кет-тир булаетин. Клар мавза-чуйда галлар эмас, ыр-тоқлар, Гап тейда давлат ахшаматига эг булган маса-ла ҳақида бокайир. Хоизр қиллоларда юз миллионга яқин киши шамодада. Одан-ларда пулвор, нх ҳари ҳа-ким эмас. Ойиллар хизмат-ушун ҳақ тўлаётганда, в тулашга талерлар. Ахир, йилга ла насрга туданин олимиларга.

Хизматларин ривожланти-
(Давоми 4 бетда).

М. С. ГОРБАЧЕВ н у т қ и

(Боши 1, 2- ва 3-бетларда).

ришнинг ташкилий формалари келганда, улар жуда хилма-хил бўлиши мумкин. Бундай хизматларни аввало колхозлар, совхозлар, қишлоқдаги бошқа корхоналар ва ташкилотларнинг ўзлари барино этишлари керак. Аҳолига коммунал-машиний хизмат кўрсатиш бўйича турли кооперативлар ҳудуди шу соҳада омилдорликларини намоён қилишлари мумкин. Бу соҳада улар учун жуда кенг фаолият майдони очилди, бунинг устига пудратга ўтиш бўшати берган одамларни бу соҳага жалб этиш мумкин.

Социал тартибдаги бошқа кўпгина масалаларни, хусусан колхозчиларнинг пенсия таъминоти масаласини ҳал этиш зарурати етидди. Сизларга маълумки, бундан олдинги йилларда колхозчиларнинг пенсиялари даражаларини янги ишчи ва хизматчилар пенсияларига қўйишлари мумкин. Бироқ жиддий фарқлар ҳам ҳали сақланиб қолмоқда. Ҳозирги вақтда ана шу проблемани ҳам адолатли ҳал этишни ҳисобга олган ҳолда пенсиялар ҳақида янги қонун ишлаб чиқиладир.

Россия Нокоратупроқ зонасини, мамлакат ҳаётида гоёт катта сийёсий, иқтисодий ва маданий аҳамиятга эга бўлган ана шу жуда катта регион қиёфасини ўзгартириш проблемасига сизларнинг эътиборингизни алоҳида жалб этмоқчиман. Сизларга маълумки, кейинги йилларда Нокоратупроқ зонадаги қишлоқлар ҳаётини қайта тиклаш учун кўпгина куч-гайрат сарфланди. Натияжада муайян иқтисодий сўзлар рўй берди. Аграрноат комплексининг моддий-техника базаси мустаҳкамланди. Уй-жойлар, медицина ва бошқаруш муассасалари, маданий-машиний объектлар кўпроқ қурила бошланди. Қишлоқ хўжалик маҳсулотни етиштириш барқарор тўли олд. Ҳалла ва чорвачилик маҳсулотлари тайёрлаш планлари бажарила бошланди. Аммо ҳозирча туб бурилиш рўй бергани йўқ.

Шу йил февраль ойида Марказий Комитет Сийёсий бюроси Нокоратупроқ зонани ривожлантириш юзасидан илгари қабул қилинган қарорлар қандай бажарилаётганини батафсил таҳлил қилди. Марказий ва республика министрликлари ва идоралари, маҳаллий органлар бу ердаги қишлоқларнинг ишлаб чиқариш ва социал проблемаларини суст-кашлик билан ҳал этаётганликлари учун танқид қилинди. Марказий Комитет ва ҳукумат тегишли министрликлар ва идораларга, илмий муассасаларга РСФСР Нокоратупроқ зонасини социал ва иқтисодий ривожлантиришнинг 1988—1995 йилларга мўлжалланган комплекс программасини ишлаб чиқишни топширди. Бунда йўлсизликни тугатишга алоҳида эътибор берилди. Яқин саккиз йил ичида бу ерда умумий фойдаланиш учун ҳам, ички хўжалик фойдаланиш учун ҳам мўлжалланган 170—200 минг километр автомобиль йўли қурилади ва реконструкция қилинади.

Россия Нокоратупроқ зонасининг проблемаларини бarchа совет кишиларини ҳаяжонлантираётди, ўртоқлар. Бунинг сабаби у Россия дийерининг жалби эканлигини на эмас. Шунинг унутмаслик керакки, бу ерда яшовчи кишилар энг оғир йилларда мамлакатнинг бошқа районлари билан имкони бўлган ҳамма нарсаларни қардошларча баҳам кўрдилар, кўпгина республикаларимизнинг иқтисодий ва маданий ривожига жуда катта ҳисса қўшдилар.

Ўртоқлар! Матлубот кооперациясини ривожлантириш истиқболлиги ҳам янги позициялардан баҳо бериш керак. Бу соҳада анча катта иқтисодий потенциал яратилган. Матлубот кооперациясини яхлит халқ хўжалик комплексининг ажралмас қисми, шаҳар билан қишлоқ ўртасидаги иқтисодий алоқаларнинг муҳим бўлиб қолди. Ҳозир у 80 миллионга яқин қишлоқ аҳолисини бирлаштириб, мамлакат аҳолисининг 40 процентдан кўпрогини хизмат кўрсатаётди. Ҳозир мамлакат қанча то-

вар оборотининг чорак қисмидан кўпроги, давлат йўли билан тайёрланадиган қармоқнинг деярли ярми, ҳарид қилинадиган савабот, мева, ёпиладиган ноннинг учдан бир қисми унинг ҳиссасига тўғри келади.

Аммо бу йирик потенциал учта тўла куч билан ишламайди. Центросоюз ва унинг ташкилотлари ичида ўз-ўзини бошқариш, ташаббус ва омилдорлик сингари муҳим кооператив негизлари аслида барҳам топди. Кооперация амалда бюрократлашиб кетди. Бунинг рўй-рост ва тўп-тўғри галланиши керак. Кўпчилик районларда қишлоқ матлубот жамиятлари тугатилди. Бу жамиятларнинг аъзолари амалда ўз ташкилотлари фаолиятига ҳеч қандай таъсир кўрсатмайдилар. Матлубот кооперациясининг қишлоқдаги социал-иқтисодий вазифаларини, озиқ-овқат проблемасини ҳал этишга қўйишган ҳиссаси унинг имкониятларига мувофиқ бўлмаётди. Масалан, одамлар ўзлари етиштирган маҳсулотларни кооперацияга сотиш учун тармоқларни таянчга таяриб бўлмаган тайёрлов пунктларига ўзлари олиб боришлари керак.

Умуман ақл бовар қилмайдиган иш бўляпти: қишлоқ кооперациясини қишлоқ аҳолисининг социал иқтисодкорлиги билан вужудга келган, лекин улардан ажралиб қолди. Кооперация ҳодимлари ўзларини қишлоқдаги деярли асосий кишилар деб ҳисоблайдилар, одамлар уларнинг атрофида гирди-капалак бўлиб ҳамisha айтганларини қилишлари истайдилар. Бу ярамас аҳвол! Ҳаммаси ақсича бўлиши керак. Ҳаммасини ўз жойига қўйиш лозим. Қишлоқ матлубот кооперациясининг хўжайинлари қишлоқ меҳнатчиларининг ўзларидир. Мана хўжайин қим! Ҳозир бунинг унутиб қўйиб қатъий ақсича қандай қилиб яхшироқ хизмат қилишни ўйлайдиганларни эса матлубот кооперациясидан қўйиб чиқариш керак. Зотан, етиштирилган маҳсулотнинг сотишда катта қиёсчиликларга дуч келинаётганлиги, маҳсулотни қабул қилишдан бош тортилаётганлиги

хусусида аҳолидан шикоятлар тўшаётгани тасоддий эмас. Кўпгина регионларда қишлоқларда савдо яхши ташкил этилмаган, аҳолини ҳатто энг зарур товарлар билан таъминлашда ҳам узилишларга йўл қўйилмаётди.

Матлубот кооперациясини фаолиятини тубдан қайта қуриш зарурати аллақачон етидди. Бугун биз, аслида, уни чинакам кооператив, демократик негизда қайта тиклаш ҳақида гапирмоқчи керак. Кооперация тўғрисидаги қонун бунинг учун мустаҳкам ҳуқуқий негиз яратди. Бинобарин, матлубот кооперациясини бутун чоралар билан ривожлантириш учун янги кенг имкониятлардан фойдаланиш лозим.

Ўртоқлар! Қишлоқ хўжалик фанимизнинг вазифалари ҳақида бироз тўхталиб ўтмоқчиман. Ўз-ўзидан маълумки, бошқарилиши маълумий системасини фан соҳасига таъбиқ этиш мумкин эмас эди, бу система илм-фанга етарли баҳо бермади, баъзан эса уни мутлақо тибан ўзгартириб, бинобарин, ҳар қандай қароримиз илмий асоссиз бўлиши мумкин эмас. Ишлаб чиқаришнинг ўзи интенсивлаштириб борган сари фан ютуқларидан тобора кўпроқ фойдаланадиган бўлиб қолмоқда, кооперация эса тобора кўпроқ хилма-хил формаларни касб этмоқда. Бизда эҳтиёжнинг ўсиши билан бир қаторда имкониятлар ҳам кўпайди. Ҳозир аграрноат комплекс илмий муассасаларнинг кенг шох-бечаларига эга.

Аммо аграр фани ва, айниқса, иқтисодий фан практика талабларидан жиддий орқада қолмоқда. Бу гап назарий тадқиқотларга ҳам, амалий ечимларга ҳам тааллуқлидир. Ҳозир фан олдинда тадқиқотларнинг назарий даражасини жиддий ошириш ва ишлаб чиқариш билан мустаҳкам боғланишдан иборат бир-бири билан боғлиқ иккита вазифа турбди. Бизга, кооперациянинг замонавий назарисы, меҳнатга ҳақ тўлашдаги текисчилик ва ишлаб чиқариш воситаларига нисбатан эгасизлик сингари иллатларни бартараф этишнинг самарали методла-

ри жуда зарур бўлиб қолди. Иқтисодий ва шахсий, майда ва йирик ишлаб чиқариш ўртасидаги ишбилар билан масалалар, интенсивлаштириш ва экология, технология ва экономика масалалари тезда асослаб берилиши керак. Кооперация доирасида манфаатлар механизмининг, иқтисодий ва социал мақсадлар ўртасидаги, фанни инсонийлаштириш ва иқтисодийлаштириш ўртасидаги зиддиятларни бартараф этиш проблемаларини ва бошқа муаммоларни активроқ ишлаб чиқиш керак.

Ўтган йил июль ойида партия Марказий Комитети билан ҳукумат аграр фанини ривожлантириш ҳақида қарор қабул қилди. Аммо бу ҳужжатда баён қилинган тадбирлар ҳамон сустлашиб қолган аамалга оширилмаётди. Илмий таъминот марказларини ташкил этиш, куч ва воситаларни устуни йўналишларга жамлаш, фан соҳасига истеъдодли ёшларни жалб қилиш, илмий муассасаларни хўжалик ҳисобига ва ўз ҳўражатларини ўзи қоплашга изчил равишда ўтказиш билан боғлиқ барча масалаларнинг ҳал этилишини тезлаштиришимиз керак. Мамлакатда ҳамма ўзи пул ишлаб топиши, пул сураб банкка бормаслиги лозим.

Ўртоқлар! Сизларнинг съездингиз СССРда кооперация тўғрисидаги қонун лойиҳасини ва колхознинг намунавий Устави лойиҳасини муҳокама қилди. Ана шу ҳужжатларнинг қондалари қайта қуришнинг моҳиятини акс эттириши, мамлакатда кооператив ҳаракатини янада ривожлантиришга хизмат қилиши гоёт мумкин. Колхоз ички қурилишини такомиллаштириш юзасидан кўпгина тадқиқотлар айтилди. Ўй-завал айтилди. Колхозлар иттифок кенгашининг раиси Иван Иванович Кухарь докладыда Устава киритилди, ўзгартирилган ҳақида ба тафсил гапирилди. Мен сизларнинг эътиборингизни айрим масалаларга жалб қилиб ўтмоқчиман. Аввало колхоз демократияси ҳақида. Биз бу демократияни чуқурлаштириб, бу билан умуман

қайта қуришни мустаҳкамлаймиз. Демак, колхоз ички турмушини янада демократийлаштириш масаласини ҳам ана шу нуқтаи назардан қўриб чиқиш керак бўлади.

Нима учун бу ҳақда гапиршга тўғри келаётди? Чунки маълумиятчилик ва четда аралашверини натияжада колхоз демократияси моҳиятининг асосларига пўтур етган эди. Ўнг муҳим тўғри — хўжайинлик тўғриси, деҳқонларнинг колхоз ишлари ҳақида гомхўрлик қилиш тўғрисида пўтур етган эди. Колхоз ишлари муҳокама қилинадиган, раис сайлабдиган йилгишларда бекорлик шундан далолат бермайдими, ахир? Хўжайинларнинг учдан бир қисмида ана шу йилгишларни ўтказиш юзасидан Уставада белгиланган муддатларга рноя қилинмайдими. Хўжайинларнинг раҳбарлари ҳам коллектив олдига ҳисобот бериб туриб кераклигини унутиб қўйиб, колхозчиларнинг фикрлари билан ҳисоблашмасдан иш қўрадиган бўлиб қолдилар.

Бу эса энди қўлхоз эмас, ўртоқлар. Ўзлари бошчилик қилаётган одамларни бахтли қилдик, деб ўйлаётган раҳбарлар оғир аҳволга тушиб қолдишлари мумкин. Аксинча, мамлакатимиздаги кооператив ҳаракатининг бутун тарихи истеъдодли раҳбарлар одамларнинг ташаббуси ва қорлиғига аниб колхозларни ривожлантиришда, социал-иқтисодий вазифаларини ҳал этишда мақсадларга еришганликларини кўрсатиб турбди. Халқдан ажралиб қолган киши озиқ-овқат маҳсулотлари етиштиришни қўйиб қўйиш таъминлай олмайд. Иш учун жон кўйдирилган, одамларга ақин бўлган ва колхоз ёки совхоз ҳамisha олға бориши учун фийлилик билан меҳнат қилган раҳбарини одамлар қўлаб-қуватайдилар, лаб-бў, деб жавоб берадилар, ҳимна тўшундилар ва ятто кеңирадилар ҳам.

Кооперация тўғрисидаги қонун лойиҳасида хўжаликни юртишнинг иқтисодий асосларига негиз бўладиган кўпгина принципал янги қондалар бор. Бунинг ҳам

тавда пўхта мустаҳкамлаб қўйиш лозим.

Бошқариш органлари ишлаб чиқариш ва харид қилиш структурасига маълумий йўл билан эмас, балки иқтисодий воситалар системаси орқали таъсир кўрсатишлари керак. Шу сабабли тегишли маҳсулотларни харид қилиш бўйича давлат буюртмаси шартнома асосида ҳамда колхозлар матлубот кооперацияси, бозор билан янада яқиндан ҳамжиҳатлик қилишлари, саноат корхоналари билан бевосита алоқаларини кенгайтиришлари кераклигини ҳисобга олган ҳолда жойлаштирилади. Бу эса уларнинг демократик табиғатига, кооперация принципларига ва бошқарилиши иқтисодий методларига мос бўлиб тўшади.

Ўртоқлар, кооперация тўғрисидаги қонун ва колхоз Устави колхозларнинг мушаккилликни, гарантйалайдиган ҳуқуқий негизлар бериши керак. Лекин ҳуқуқий ақлар — ҳали гарантйаларнинг ўзи эмас, балки бақат шарт-шароитларига ҳолос. Маълумиятчилик ва колхозлар ҳуқуқларининг ортиқча чеклаб қўйилишига уларнинг мустақиллигини ҳимоя қилувчи ҳуқуқий ҳужжатлар йўқлиги сабаб бўлган йўқ. Албатта. Бундай ҳужжатлар бор эди, лекин улар доимо бузилди келди. Ҳаёт шундан далолат берадики, яхши қонунлар ва уставларнинг бўлиши қифоя эмас, уларга рноя қилишни ўрганиш керак. Бу эса ҳозир энг муҳимдир. Ўртоқлар, — фақат ишлаб чиқариш, колхоз демократияси соҳасида муҳим бўлиб қолмай, бутун мамлакат учун ҳам муҳимдир.

Ўртоқлар! Ўз нутқимни тугаллар эканман, ҳозирги пайтнинг муҳимлиги ва масъулиятли эканлигини яна бир бор таъкидлаб ўтмоқчиман. Биз қайта қуриш соҳасида жуда катта ишни, кооперацияни бутун чоралар билан ривожлантириш ишини бошладикки, бу иш социализмни янгилаш билан чамбарчас боғлиқдир. Аммо бу иш ҳар қанча муҳим, ҳар қанча принципиал бўлсада куруқ мақсад эмас. Бу иш энг асосий нарсаси — инсон бахт-саодати йўлида, халқ турмушининг

барча моддий ва маънавий жиҳатларини — меҳнат шартининг, овқатланиш, турмуш, дам олиш ва маданияти, инсон ҳаётини тўла қонли, завокли, тўқис қиладиган ҳамма нарсаларини яхшилаш йўлида олиб бориладир.

Биз демократиялаш ва ошқораликни, иқтисодий ислохотни, халқ иқидиётини авж олдиришни, ҳар бир жўшқин ташаббусни тузумимизнинг чексиз имкониятларини, унинг тамомила ислохот манфаатларига бўйсундирилганлигини очиб бериш учун қудратли омидалар деб биланамиз.

Ҳа, биз учун кўп нарсаларга янгитдан баҳо беришимиз, кўп нарсалар ҳақида қайта мўлоҳаза юритишимиз, ҳаётимизга тўқислиқ қилаётган ва ҳаётимизга мазмунли ва пўтур етказибатган ҳамма нарсалардан воз кечишимиз керак. Аммо бу соҳилардан, унинг идеаллари ва принципларидан воз кечиб эмас, балки уларни босиб қолган зағдан тозалашдан иборатдир. Биз социализмнинг принциплар пок, мусаффо бўлган тақдирдагина жожибали бўлишини биланамиз. Биз бунинг унутишга ҳақимиз йўқ. Шу сабабли бюрократизм ва маълумиятчиликни, социал локдайлик ва қарамликни қатъий таъсир билан бартараф этиш, ҳаракатимизга тўқислиқ қилаётган ҳамма нарсаларни йўлдан олиб ташлаш, инсон ташаббусини, ҳар бир новаторона фикрини, ҳар бир дадил ечимини улдулгаш биз учун шу қадар муҳимдир.

Биз социализмнинг жамиятининг ленинга қиёфасини — энг инсоний ва энг адолатли жамият қиёфасини қайта тиклай оламиз ва тиклашнинг шарт. Биз қайта қуришнинг революцион принципларига: кўпроқ ошқоралик, кўпроқ демократия, кўпроқ социализм бўлиш деган принципларга қатъий билан ва оғишмай амал қилаверамиз.

Партия ва халқ янада зўр гайрат билан ўтказилган йўлнинг гоёт катта кучи ана шунда, ўртоқлар.

(Нутқ зўр эътибор билан тингилган ва узоқ давом этган қарсаклар билан бир неча бор бўлиб турди).

ХЎЖАЛИК ЮРИТИШ ВА БОШҚАРУВНИ ДЕМОКРАТИЯЛАШНИНГ ЯНГИ ШАРОИТЛАРИДА КОЛХОЗЛАР СОЦИАЛ-ИҚТИСОДИЙ ТАРАҚҚИЁТИНИ ЖАДАЛЛАШТИРИШ ТЎҒРИСИДА СССРДА КООПЕРАЦИЯ ТЎҒРИСИДА ҚОНУН ЛОЙИХАСИ ҲАМДА КОЛХОЗНИНГ НАМУНАВИЙ УСТАВИГА ЎЗГАРТИШЛАР

Делегат Ўртоқлар! Ҳурматли меҳмонлар!

КПСС Марказий Комитети Бош секретари Михаил Сергеевич Горбачёвнинг сермазун нутқини ҳаммамиз зўр эътибор билан тингладик. Унда экономикани ривожлантириш масалалари чуқур ва ҳар томонлама таҳлил этилди. совет жамияти барча қирраларини қайта қуришнинг ўз қўлими ва революцион моҳияти жиҳатидан ўлкан вазифалари баён этилди. Нутқда кооперация ҳақидаги ленинга гоёлар ҳозирги босқичга мувофиқ тарзда ривожлантирилади, кооперациянинг мамлакат социал-иқтисодий тараққиётини жадаллаштириш, демократиялаш, ишлаб чиқаришни бошқаришни кучайтиришдаги катта потенциал имкониятлари ва тобора ўсиб бораётган роли кўрсатиб берилди.

Социалистик системанинг ажралмас таркибий қисми бўлган колхозлар ҳақидаги юксак баҳо ҳар биримизнинг қалбимизни тўқиндантириб қолди. Колхозчиларнинг саброволли йилгишлари ва конференцияларида, республика съездларида, партиянинг жадаллаштириш, қайта қуриш ва демократиялаш қаратилган йўл колхозлар деҳқонлар томонидан тўла-тўқис қўлаб-қуватланди ва қиёсчи маълумланди. Чунки бу йўл уларнинг манфаатларига, озу-умидларига мос бўлиб, колхозлар ишлаб чиқаришини жадал юксалтиришга реал имконият яратди.

Ўртоқлар! Колхозчиларнинг бутунлиқ учинчи даъво бундан орадан қараканча кўп ўтди. Шу даврда, мамлакатнинг фаолиятидаги йўл ўзгаришлар ҳисса қўларини ишлаб билан потенциал янада кўпайди. Бу сифатлироқ катташатишнинг социал омишга йўл сазилари, қўлашга йўли. Колхозчиларнинг моддий фаровонлигига оид қишлоқларнинг қиёсчи маҳсулотларнинг бозор. Кенга колхозларнинг аҳолига маданий-тарбия хизматлари кўриши учун қўлаш асосида ишлатиш нисбатан икки бовар кўп маблаг аксирлади. Биз даъвоимиз сўзлашганимиз ишлатиш аҳолини қўлашга пайда назар аҳолини даражаси яхшилаштириш қолди. Колхоз

Иттифок колхозлар кенгашининг раиси И. И. КУХАРЬ доклади

лар ва колхозларро ташкилотларда 800 мингга яқин дипломат мутахассислар қарийб 5 миллион нафар индустриал касб эгалари меҳнат қилмоқдалар. Ҳозирги давр, деб таъкидлаб доклады, колхозлар тараққиётини, чинакам янги босқичдир. КПСС Марказий Комитети апрель (1985 йил) пленуми ва партия XXVII съезди новаторларча қарорлари тасдиқ остида бутун аграр секторга бўлганидек, колхозларда ҳам ишлар муваффақиятли юришга бошланди.

Хўжалик юртишнинг иқтисодий усулларига ўтиш, меҳнатни рағбатлантиришнинг пудрат шаклларида фойдаланиш, аграрноатни интеграциялаш ва демократияни чуқурлаштириш деҳқонларнинг меҳнат активлигини ўстиришга сезиларли ихлом бахш этди.

1986—1987 йилларда колхозларда қишлоқ хўжалиги янги маҳсулотни ўртача йиллик ҳажми ўн биринчи йил йиллигининг ўртача йиллик ҳажмига нисбатан 11 процент кўпайди. Бунда дон етиштириш 15 миллион тоннага, гўшт ишлаб чиқариш 700 минг тонна ёки 16 процент, сут 4,2 миллион тонна ёки 11 процент ошди.

Бундай ўсиш ўз вақтида қишлоқ хўжалигида рўй берган тўғрилиқ ҳолатларини енгиб ўтиш йўлида ташлаш ҳам дастлабки қадамлар эканлигини тушунамиз, албатта.

Афсуски, тўқиндичи, ўн иккинчи ва ўн биринчи беш йилларда биз колхозларнинг ўсиб бораётган потенциалдан тўла-тўқис фойдалана олмадик. Жуда катта капитал маблаглар ажратилганига қарамастан колхозларда ишлаб чиқариш ҳажмининг ўстириш суръатлари тегишли тарзда оширилмади. Ўн биринчи беш йиллигининг сўнги йиллари ва ўн иккинчи беш йиллигининг дастлабки икки йилида колхоз ишлаб чиқариши бошланди ҳамда ўсиш суръатлари амалда икки ҳисса жадаллашди.

Колхозчиларнинг бутунлиқ учинчи ва тўтинчи съездлари орасида ўтган даврда барча хўжаликлар ҳам баравар ривожланиш йўлидан боришмиз. Уларнинг баъзилари анча илгарилаб кетишди, мустаҳкам иқтисодий тараққиётга эришдилар.

шу билан бирга кўпгина хўжаликларда ишлаб чиқариш катта фарқ билан йўлга қўйилди. Улар бир жойнинг ўзида депрессия қолдиши, баъзилари эса ҳатто паст даражадан ҳам тўшиб кетди.

Докладчи хўжалик юртиш даражасини кўрсатувчи айрим иқтисодий кўрсаткичларни келтириб ўтди. Масалан, 1986 йилда ҳар беш колхоздан бири ҳайдаладиган юз гектар майдон ҳисобига 20 минг сўмга етармас янги даромад олган, ҳар ўн хўжаликдан бирида рентабеллик 5 процентга ҳам етмаган, 2,429 хўжалик йилини умуман зарар қўриш билан якуллаган эди. Шу билан бирга маъмур йилда колхозларнинг деярли учдан бир қисми ҳар юз гектар ҳайдаладиغان ер ҳисобига 80 минг сўмдан кўпроқ янги даромад олди, 2,5 мингдан зиёд хўжалик ишлаб чиқариш рентабеллигининг 40 процентдан ошиб кетишини таъминлади.

Бундай хилма-хиллик аввало ишлаб чиқаришни олиб бориш даражаси, кўпгина колхозларда йўл қўйилган ҳўжасизлик билан изоҳланади, албатта. Лекин бу уларга нисбатан маълумиятчилик қилиш, қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари ва саноат воситалари нархларининг эквивалентлик хусусиятларини кўпроқ тарзда бузиш оқибатида ҳам рўй бердики, бундай тўғриликларнинг асосий қисми КПСС Марказий Комитети май (1982 йил) пленуми қарорларига биноан 1983 йилдан бошлаб олиб ташланди. Бироқ эквивалентсиз айирбошлаш ҳозир ҳам айниқса мамлакатнинг алоҳида зоналари ва алоҳида маҳсулотлар бўйича ҳўжм суриб келмоқда.

Рўй берган аҳвол, деб таъкидлади И. И. Кухарь, колхозлар фаолиятини танқидий нуқтаи назардан ҳар томонлама таҳлил этишни, уларни янада ривожлантириш йўлларини белгилаш, шу асосда қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини ишлаб чиқариш ўстиришнинг юксак суръатларига эришишни талаб этади. Чунки колхозлар фаолияти натижалари мамлакатнинг бутун халқ хўжалиги шининг умумий якунларини сезиларли даражада белгилайди.

Ўтган йилларда колхоз-

ларда ишлаб чиқаришнинг тасдиқланган план кўрсаткичларидан орқада қолиш сабаблари ош эмас. Лекин асосий сабаби йўқ.

Аввало инсон омили озоқ вақт мобайнида етарли баҳоламанганилини таъкидлаш зарур. Колхозларнинг материал-техника базаси мустаҳкамлашиб бори, унинг сифати ўзгарди, кадрларнинг билим даражаси ва касб малакаси ошди, бироқ меҳнатни ташкил этиш кўп йиллар давомида амалда ўзгармай қолмаверди, аксарият ҳолларда иш ҳақи хўжалик юртишнинг пировард натижалари билан боғланмади. Меҳнатни ташкил этишнинг пудрат шакллари ва олинган маҳсулотга қараб ҳақ тўлаш моҳиятига ўз вақтида тушуниб етилмади ва тегишлича баҳоланмади. Бу усуллар кейинги йиллардаги жорий этиладиган бўлди.

Янгилаш ишлаш афзалликлари исботловчи мисоллар ош эмас. Дея таъкидлади докладчи. Лекин меҳнатни ташкил этиш ва рағбатлантириш замирида энг катта резерв яшириниб ётганлиги, ҳудди ана шу рағбатлантириш ва манфаатлар системаси орқали колхозчиларнинг меҳнат активлигини сезиларли даражада ошириш мўлки эканлигини ҳозирги пайтда ҳам аксарият хўжаликлар англамаётганликлари ташвишлантираётди.

Меҳнатга ҳақ тўлашда текисчиликка, афсуски, ҳозирча батамом чек қўйилмади. Пастроқ ишлаб чиқариш кўрсаткичларига эга бўлган, давлат кредитлари ҳисобига ишлайдиган колхозларда ҳам меҳнатга ҳақ тўлаш илгор хўжаликлар даражасида қолмоқда, ҳатто бундан ҳам ошиб кетмоқда.

Шундай қилиб, узоқ вақт давомида меҳнатни ташкил этишнинг паст даражаси сақланиб қолгани, пировард натижалардан тўғридан-тўғри моддий манфаатдорлик йўқлиги оқибатида бекорлик, беғамлик, қарамлик ҳолатига олиб келди.

Шу билан бирга деҳқон ўз иш жойига соҳиблиги, ўз колхозига соҳиблиги, ер ҳўйи сифатидаги тўғриликлардан маҳрум бўла бори.

Аслида эса ер ва одамлар муваффақиятини таъминловчи беш омиладир.

Шундан сўнг Иттифок колхозлар кенгашининг раиси мамлакат озиқ-овқат комплексини ривожлантиришнинг асосий омиларига тўхталиб ўтди, бунда дон ишлаб чиқариш билими даражаси аҳамиятга эга эканлигини таъкидлади. У мамлакатнинг турли регионларида дончилик хўжалигини интенсив йўлга қўйиш билан боғлиқ мисолларни келтирди.

Бир умуман олганда мамлакат колхозларида дон ишлаб чиқаришни қўпайтириш ўрнатилган сустигига қўлибда ва амалда барқарорлик касб этмаётди.

Партия XXVII съезди қишлоқ хўжалиги олдига янги дон тайёрлашни 250—255 миллион тоннага етказиш вазифаси қўйди. Бу марга етишда колхозлар асосий ўрнини эгаллашлари керак. Шу мунсабат билан йил барча колхозларда мўл ҳосил етиштиришни таъминлашимиз, айниқса қўлқ хўжаликлари илгорлар сафига чиқаришимиз, интенсив технологиялар самарадорлигини оширишимиз, шу йўл билан ҳар бир даладан салмоқли қайтим олишга эришмоғимиз зарур.

Мойли экинлар, қанд лавлаш, пахта, наюп етиштириш алоҳида эътиборни талаб этади. Бундай экинлардан ҳосил олишда аҳвол ҳозирча қаноатланиб эмас. Мева-савабот ва картошка етиштириш ҳажмининг, айниқса, сифатини оширишда ҳам сезиларли силжишга эришмоғимиз лозим.

Мелиоратив ҳолати яхшиланган ерлардан, айниқса сугориладиган майдонлардан самарали фойдаланишга алоҳида эътибор бериш керак. Бун

(Давоми. Бошн 4-бетда).

Но тик келазичиларнинг Бутункирифон сўеги делегатлари ҳамда кумилдионди колхозчи-деҳонлар номидан агросаноат комплекси меҳнаткашлари за олдинларида турган назифаларинг фоят муҳитингиги чуқур англаюлдорлар ва уларни қисқа вақт ичида ҳал этиш учун ҳамма ишларни қиладилар деб партия Марказий Комитетини, Совет ҳукумати ишонтирди.

Навононги «Дизайн» кооперативи шухрат қозонди. «Навонозод» бирлашмаси ремонт-қурилиш цехининг тўрт нафар ходимий ана шу кооперативга аъзо бўлиб кирди. Уларнинг қўли гўл бўлиб, ўнлаб қвартираларга фазиз ва орасталик қилибдиқанди. Моҳир усталар қизил ёғочлардан тайёрланадиган ҳар қандай ностандарт меъбел-ошхона, ётоқхона гарнитураларини, дахлизга ўриштиладиган наборларни тайёрлаб беришлари мумкин.

Данғара район марказида КаМАЗ юк автомашиналарини техника хизмати қўрсатиш маркази очилди. Эндиликда автоҳўжаликлар машиналарини ремонт қилдириш учун Қирғизистоннинг ўш шаҳридаги заводга олиб боришга ҳолат қолмади. Данғара автономаркази ҳар йили бир ярим минг «КаМАЗга» хизмат кўрсата олади. Эндиликда республикада бундай корхоналар еттигача етди.

Ангрдендаги 4-темп-бетон буюмлари заводининг коллектив «Прогресс» маҳаллий кооп-

тиш «Прогресс» маҳаллий кооператив билан ҳамкорлик туғрисида шартнома тўзди. Бу ерда кенг истеъмол бўюмларини биргаликда ишлаб чиқариш йўлга қўйилди. Корхона кооператорларга тегишли майдон ажратиб берди, уларни эсбоб-ускуналар ва материаллар билан таъминлади. Дастлабки буюртмалар ҳам бажарилиди: миллий қаровотлар, бедий қўйма бўюмлар тайёрлаб берилди.

ДИУМИДА

Совети Президиумига, СССР Олий Совети Президиумига мурожаатнома қабул қилди. Мурожаатнома тексти матбуотда эълон қилинмоқда.

Президиум мажлисида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари В. П. Анишчев нутқ сўзлади.

АЛАРИ ОЛИЙ РЕЗИДУМИГА

М А

қаратилган энг қатъий ама-
лий чоралар кўрилишига
умид қилади.

Юз берган воқеалар озар-
байжон ва арман халқлари-
нинг давр синовидан ўтган

дустлигига пўтур етказга олмаслигига, уларни ҳозир ажратмас, ахлит Ватанимиз ҳал етайтган социал-иқтисодий вазифаларни амалга оширишдан ҳалғита олмаслигига шубҳа қилмаймиз.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг аъзолари:

П. М. Абдурахмонов,
А. Акбаров,
Э. Алиев,
Б. Асқорова,
Р. Отақунов (Ғуягу),
У. М. Бакирова,
Л. Ш. Бекулубекова,
Т. А. Ёшимбетова

В. Н. Журавлев,
Э. Т. Зоҳидов
Н. Н. Иванова,
Х. Нориев,
А. П. Романовский,
Г. А. Стефановский,
Ш. Н. Тошова,
Ўзбекистон ССР Олий Со-
ветининг раиси
П. Қ. Ҳабибуллаев.

1988 йил 22 март.
Тошкент шаҳри.

ди. Беш кишидан иборат бригада енгил металл элементлардан бино корпусини бир—икки ҳафтада монтаж қила олади. Украинанинг бир қанча областлардаги корхоналар ва колхозлар коллективлари Нигма кишоот комплексларининг ижтимоий самарали эканини текшириб қўйларди. Завод шу йилнинг ўзидея 300 тадан кўп янги қурилиш шундай комплекслар юборади.

1 2 3 4 5 6 7 ~~8~~ 9 10 11 12